

11.08.2022

Europas svære vinter

Hvis gashanerne er lukket, europæerne fryser og virksomheder må dreje nøglen om, kan et fredstilbud fra Putin drive en kile ned mellem EU-landene.

Skrevet af

Lykke Friis

✉ lykke@thinkeuropa.dk

Fragtskibe med kul, som sidder fast på Rhinen på grund af tørke. Høje gaspriser i Spanien, der gør det urentabelt at producere isklumper til landets restauranter. Krematorier i Tyskland, som har udviklet en særlig teknik for at spare på gasen. Det er blot nogle af historierne om Europas sommer 2022. Og meget tyder på, at EU snart går ind i en vinter, hvor sammenholdet over for Rusland for alvor virkelig bliver testet.

Ganske symptomatisk er der i løbet af sommeren blevet vendt op og ned på dagsordenener. Hvor foråret gik med, at alle nærmest fulgte ukrainernes heroiske kamp på slagmarken 24-7, er det nu europæernes varme- og airconditionregning, der topper listen. Alle diskussioner om en ny sanktionspakke for gas er lagt på hylden. Ugens tema var derimod det mere symbolske, nemlig hvordan EU-landene kan sætte en stopper for, at russere kan tage på ferie i Europa.

Endnu mere tankevækkende er det, at de høje energipriser også har udløst en diskussion om, hvorvidt EU overhovedet har valgt den rette sanktionspolitik. Indtil videre er det kun få politikere, der går imod strømmen, såsom Ungarns Viktor Orban og Frankrigs Le Pen. Det kan imidlertid ændre sig, hvis italienerne 25. september, stemmer på en koalition, hvor to Putin-venlige partier kommer til at indgå, Berlusconi's Forza Italia og Matteo Salvini's Lega. Få dage efter, 2. oktober, følger valget i Bulgarien. Ikke alene har landet traditionelt tætte bånd til Rusland, regeringen er også faldet på uenighed om den fremadrettede Ruslands-kurs. Faktisk meldte Bulgariens overgangsregering i denne uge ud, at den agter at genoptage dialogen med det russiske gasselskab Gazprom om nye gasleverancer. "Jeg vil ikke lade folk fryse til vinter", lød det fra den fungerende energiminister.

I betragtning af at solen skinner og mange europæere stadig er på ferie, virker det sandsynligt, at den folkelige modstand bliver værre, når kulden først begynder at melde sig. I Tyskland har indenrigsminister Nancy Faeser, SPD, decideret advaret om, at "fjender af demokrati kun venter på udnytte krisen".

Som den bulgarske samfundsforsker Ivan Krastev har slået fast, drejer sanktioner sig ikke om, hvor stor smerte man kan påføre et andet land, men hvor meget smerte ens egen befolkning er i stand til at udholde. I den kommende tid vil vi derfor blive klogere på, hvem der kender europæerne bedst: EU's stats- og regeringschefer eller Putin? Kort sagt: Vil Putin få ret i, at Vesten er dekadent og svag og derfor kun vil kunne klare afsavn i en kort periode?

Som vanlig er Putin ikke kun en passiv tilskuer, men en dreven aktør. Et godt bud er, at han til efteråret for alvor vil udfordre Vesten. Det vil kunne ske ved, at han efter hårde, udmarvende kampe i Ukraine tilbyder Ukraines præsident våbenhvile og fredsforhandlinger. Hvis gashanerne er lukket, europæerne fryser og virksomheder må dreje nøglen om, kan et sådant tilbud drive en kile ned mellem EU-landene. Balterne og polakkerne vil med stor sikkerhed klassificere "tilbuddet" som ren taktik, der blot skal give Putin et pusterum for at rykke rundt på tropperne. Lande, der ligger længere væk fra konflikten, Tyskland, Frankrig og Italien, vil imidlertid kunne presses af en frustreret og utålmodighed befolkning. Bør Ukraine ikke tage Putin på ordet, og hvor længe skal denne krig egentlig blive ved med at rase?

Indtil videre har europæernes sammenhold efter den 24. februar været historisk med Tysklands 100 mia. euro til forsvaret, Danmarks ja til EU's forsvarsdimension og Sverige og Finlands NATO-medlemskab. Meget tyder imidlertid på at første 160 dage kan have været de letteste. Også derfor er det vigtigt, at EU-landene formår at fylde gaslagrene maksimalt op nu, så der er mere at stå imod med, når kulden melder sig til vinter.